
ГЛАВА 19 – ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

ИСТОРИЯ И ПРИНЦИПИ

Икономиката на 21 век, дефинирана като икономика, "базирана на знанието" или "глобална икономика", обикновено се свързва с два процеса:

- развитието на сектора "Информационни и комуникационни технологии" (ИКТ);
- и като следствие от това
- макроикономическо развитие, което се характеризира с икономически растеж, увеличена трудова заетост и ниска инфлация.

Европейският съюз определи политиката си в сектор телекомуникации в резултат на бързото технологическо развитие и на повратното решение на Европейския съд (валидно също и за пощенските услуги), което потвърди, че секторът ще бъде подложен на правилата за конкуренцията от Договора за ЕО. Политиката за либерализиране беше приета вследствие на широкия дебат по Зелената книга, публикувана през 1987 г. Отварянето на пазара на телекомуникациите в целия Европейския съюз започна през 1988 г и с някои преходни изключения, които вече приключиха, беше напълно отворен за конкуренция през 1998 г. Крайната цел беше да се поощри конкуренцията на единния пазар на Европейската общност и да се стимулират инвестициите в обстановка на бързо развиващи се технологии. Телекомуникационният сектор сега е област на висок растеж в европейската икономика сам по себе си и важен стимулатор за икономиката като цяло.

Втората секторна Зелена книга, публикувана през 1997 г с поглед отвъд 1998 г, инициира обществен дебат за консолидиране на сектора на телекомуникациите, медиите и информационните технологии и предвидените регулации. През 1999 г беше направен и основен преглед на достиженията на правото на ЕС (acquis) в телекомуникациите. И двата документа изтъкнаха необходимостта от адаптиране на регулативната рамка на телекомуникациите за посрещане на нуждите на един конкурентен и консолидиращ се пазар.

Достиженията на правото на ЕС (acquis) в телекомуникациите бяха актуализирани през Февруари 2002 г Прилагането на достиженията на правото на ЕС (acquis) изисква премахване на всякакви конфликти на интереси, реални или възможни, чрез ефективно разделяне на регулативните задължения от оперативните интереси. Това включва образуване на независим регулаторен орган за телекомуникациите и разделяне на властите, формулиращи политики и закони, от интереса на собствеността.

Както в телекомуникациите, Европейският съюз определи своя политика и в пощенския сектор в резултат на няколко съчетаващи се фактора, между които:

- нарастващата необходимост на потребителите и ползвателите от по-бързи и по-надеждни базови пощенски услуги;
- новото търсене на услуги с добавена стойност (експресни) обхващащи документи, пакети и товари;
- потенциалната употреба на по-достъпни и мощни технологични инструменти и транспортни средства,

Политиката за постепенно либерализиране на пощите беше приета вследствие на широк дебат по

Зелената книга, публикувана през юни 1992 г от Европейската комисия.

Крайната цел е постигането на Единен пазар на пощенски услуги чрез отваряне на сектора за конкуренция по постепенен и контролиран начин, в регулативна рамка, гарантираща универсална услуга. Подобряването на качеството на услугата, особено по отношение на бързината на доставката и приемливите тарифи, са определящи аспекти в тази политика.

ПОДГОТОВКА ЗА ЧЛЕНСТВО

В телекомуникационния сектор страните-кандидатки трябва да:

- приемат национална телекомуникационна политика за развитието на сектора, отговаряща на политиката на Общността,
- подготвят пазарните играчи за конкурентния натиск, очакван при присъединяването към Европейския съюз,
- подготвят пазара на телекомуникациите чрез въвеждане и прилагане на законодателството на Общността, и по-специално чрез балансиране на цените,
- осигурят ефективно въвеждане на регулаторната рамка чрез независим регулаторен орган, осигурен с нужния ресурс и обучение,
- отговорят на телекомуникационните нужди на слабо развитите райони, особено приемането на политика за еднакво обслужване.

Въпреки, че Европейският съюз ще осигури пред-присъединителни помощи за страните-кандидатки, очакват се инвестиции от страна на търговски източници почти изключително от сферата на частния сектор. С оглед привличането на финансиране от частния сектор в настоящата трудна финансова обстановка на пазара, едно минимално изискване е довеждането до край на разделянето на регулативните задължения от оперативните интереси, частично въведено в повечето случаи.

В областта на пощенските услуги страните-кандидатки трябва:

- да приемат национална пощенска политика за развитие на сектора, съответстваща на политиката на Общността;
- да подготвят пазарните играчи за конкурентния натиск, очакван при влизането в Европейския съюз;
- да подготвят пазара на пощенски услуги чрез въвеждане и прилагане на законодателството на Общността.

Ангажменти, поети в процеса на преговорите в областта на далекосъобщенията:

1. Либерализация на пазара

- Оттегляне на монополните права

В България от 1.01.2003 г. далекосъобщителният пазар е либерализиран.

- Хармонизиране на разпределението на ограничените ресурси – честотен спектър, номерационен обхват

- Очаква се поетапно освобождаване на честотен ресурс (включително за UMTS в периода 1.01.2004 – 31.12.2005 г.) с цел хармонизиране предоставянето на далекосъобщителни услуги, ползващи честотен спектър

- Осигуряване възможност за избор на оператор за междуселищни и международни разговори –

за всяко повикване (до края на 2003 г.) и на абонаментна основа (до края на 2004 г.);

- Осигуряване на възможност за преносимост на номерата от 1.01.2009 г.;

2. Насърчаване на конкуренцията

- Либерализация и постепенно намаляване на регулаторната намеса върху пазара. Основен обект на регулиране - операторите със значително въздействие на пазара

Законът за далекосъобщенията въвежда дефиниция на понятието "оператор със значително въздействие на пазара", процедура за определяне на такива оператори и изискванията към тях:

- въвеждане на разделно счетоводство по услуги и компоненти на услуги
- предоставяне на достъп, взаимно свързване и линии под наем – публикуване на Типово предложение за взаимно свързване, разходно-ориентирано ценообразуване
- предоставяне на възможност за избор на оператор за осъществяване на междуселищен и международен пренос - за всяко повикване и на абонаментна основа;
- предоставяне на необвързан достъп до абонатните линии – публикуване на Типово предложение, задължение за разходно-ориентирано ценообразуване.

- Облекчаване на лицензионните режими, осигуряване на предвидимост и прозрачност на процедурите по лицензиране, равнопоставено третиране на пазарните субекти

3. Хармонизиране на изискванията за универсалната услуга

- осигуряване предоставянето на пълния обхват на универсалната услуга на цялата територия на страната;
- определяне на "достъпност на цената";
- въвеждане на механизъм за компенсиране на загубите от предоставяне на услугата в икономически неизгодни региони.

4. Защита на личните данни

- хармонизация с изискванията на Директива 97/66 за защита на личните данни в областта на далекосъобщенията;
- въвеждане на изисквания за събиране, съхраняване и обработка на лични данни и данни, необходими за предоставяне на далекосъобщителни услуги, включително и за целите на разплащанията;
- определяне и защита на правата на потребителите относно получаването на нежелани и обезпокоителни повиквания;
- изисквания към телефонните указатели в писмена или електронна форма;
- изисквания по отношение на защитата на личните данни при телефонните справки.

5. Въвеждане на преносимост на номерата в рамките на договорения преходен период

На основание на инвестиционната програма на БТК България е поела ангажимент да постигне около 80% цифровизация на фиксираната мрежа до края на 2008 г., в резултат на което от 1.1.2009 г. е предвидено да се предлага услугата преносимост на номерата.

За постигане на хармонизация със новото законодателство на ЕС от се предвижда през 2006 г. България да промени Закона за далекосъобщения по подходящ начин.

Информационни технологии

България е поела ангажимент да вземе мерки за борба с разпространяването на незаконно и вредно съдържание по Интернет в съответствие с Решение 276/1999 на Европейския парламент и на Съвета.

В изпълнение на този ангажимент са предприети следните действия:

- подготвена е за ратификация Конвенция за престъпленията в кибернетичното пространство на Съвета на Европа

- в процес на изграждане е "гореща линия" за ограничаване разпространението на вредно и незаконно съдържание по Интернет

- подготвя се присъединяването на страната към програма eSafe на ЕС

Пощенски услуги

- България направи преглед на развитието на пощенския пазар и оценка на финансовите резултати от резервирания сектор на универсалната услуга;

- Беше изменен на Закона за пощенските услуги за уреждане на резервирания сектор след 31.12.2002 г., където беше предвидено намаляване/запазване на обхвата при решение за продължаване на срока или премахване на резервирания сектор - на базата на финансовия анализ;

- равнопоставеност на операторите със задължение да предоставят универсалната услуга;

- въвеждане на еднакви задължения за операторите предоставящи универсална услуга по отношение на тарифните принципи;

- към датата на присъединяване – следва да бъдат определени на крайните такси по договаряне със страните-членки, което трябва се предхожда от изменение на Конвенцията на Всемирния пощенски съюз и/или на статута на България по стандартите на ООН;

- Създаване на независим орган за регулиране на пощенския пазар до 1.01.2005 г.

Законът за пощенските услуги е създаден през 2000 г. и съществено изменен в края на 2001 г. с институционалното отделяне на функциите по регулиране на пазара и прехвърлянето им към независимия специализиран държавен орган, който регулира далекосъобщенията, с което е изпълнен един от важните ангажменти от преговорната позиция.

Законът дава до 31.12.2002 г. монополни права на Български пощи ЕАД (БП) върху част от универсалната услуга (резервиран сектор, обхващащ масово използваните малограмажни вътрешни и международни пощенски пратки). С приемането на Закон за изменение и допълнение на Закона за пощенските услуги срокът на монополните права на "Български пощи" ЕАД се установява до 31.12.2005 г. Останалата част от универсалната услуга е либерализирана, либерализирани са и неуниверсалните услуги. Обхватът на универсалната услуга и на резервирания сектор отговарят на изискванията на Пощенската директива 97/67.

Задължението за предоставяне на универсалната услуга в пълния ѝ обхват на цялата територия на страната е възложено със закона и с индивидуална лицензия на БП и гарантирано с възможност за финансова компенсация при доказани загуби.

БП е задължена да спазва по отношение на универсалната услуга:

- хармонизирани тарифни принципи (еднакви цени за еднакви услуги, равнопоставеност на потребителите, достъпност, разходоориентираност, публичност на цените, обвързване с качеството на услугите);

- аналитично и разделно счетоводство за резервиран сектор/универсална услуга/неуниверсални услуги/други търговски дейности;

- забрана за насрещно субсидиране, освен в посока резервиран сектор ? универсална услуга.

Правилата за образуване на цените на универсалните услуги, предоставяни от БП, се определят от Министерския съвет.

- Ще продължи наблюдението на ефективността от действието на резервирания сектор с оглед поэтапното му ограничаване в съответствие с политиката на ЕС за пълно либерализиране на

пощенския пазар от 2009 г. и на новата пощенска директива.

ПРЕГОВОРИТЕ ЗА ЧЛЕНСТВО

Глава Телекомуникации и информационни технологии беше затворена с 10 държави през декември 2002 г. Тя беше отворена и временно затворена с България и Румъния.

България

- Главата отворена: октомври 2000 г
- Състояние: временно затворена през октомври 2001 г
- Преходни периоди: - преходен период от две години (Прилагане на Директива 98/61/ЕО, особено в аспекта и цифрова преносимост)

Кипър

- Главата отворена: октомври 1998 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през май 1999 г)
- Преходни периоди: няма

Република Чехия

- Главата отворена: октомври 1998 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през април 1999 г)
- Преходни периоди: няма

Естония

- Главата отворена: октомври 1998 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през април 1999 г)
- Преходни периоди: няма

Унгария

- Главата отворена: октомври 1998 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през май 2000 г)
- Преходни периоди: няма

Латвия

- Главата отворена: март 2001 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през април 2002 г)
- Преходни периоди: няма

Литва

- Главата отворена: октомври 2000 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през март 2001 г)
- Преходни периоди: няма

Малта

- Главата отворена: май 2000 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през май 2000 г)
- Преходни периоди: няма

Полша

- Главата отворена: октомври 1998 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през май 1999 г)
- Преходни периоди:
  - 3 години (до 31 декември 2005 г) за прилагане на разпоредбите на Директива 2002/39/ЕО, по отношение на ограничението за резервирана област за доставяне на пощенска пратка до 100

грама.

Румъния

- Главата отворена: ноември 2000 г
- Състояние: временно затворена през ноември 2002 г
- Преходни периоди: няма

Словакия

- Главата отворена: ноември 2000 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през април 2001 г)
- Преходни периоди: няма

Словения

- Главата отворена: октомври 1998 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през юни 1999 г)
- Преходни периоди: няма

Index

Chapter 1 : Обща информация.....	p. 1
Chapter 2 : Преговори за членство.....	p. 6
Съдържание.....	p. 8